

DEBRECEN- N.VÁRADI ÉRTESEITŐ.

Szombat Aug. 28-án 1852.

2-ik félév, 10-dik évfolyam.

Adás-vevés 's mindenféle hirdetésekkel, vegyes bírekkal hetenkint megjelenik.

Félévi előfizetés helyben 1 ft. 40 kr. — postán hár hová 2 ft. 30 kr. p. — Előfizethetni mindkét városi tudakozó intézetben.

Egy példány ára 4 Kr. p. p.

(1.)

A D E B R E C E N I
I S T V Á N R Ó Z S E N G E R M A L M I T Á R S U L A T
folyó évi augusztus hó 29-én délelőtt 10 órakor a' Fehérlo című vendéglo te-
remében folytatotlag

K Ö Z L E T

t a r t a n d v á n :

arra mind a' helybeli mind a' vidéki t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.
Kelt Debreczenben 1852. év aug. 22-én tartott Közgyűlésből.

Kiadia Szilágyi Lajos
Társulati Jegyző.

(D. 153.)

Ház eladás.

(1. 3.)

Debreczenben $\frac{337}{1}$ szám alatt, a' város köze-
pén Piac-Csapóutcai szegleten levő emeletes ház,
szabad kézből 's könnyen teljesíthető feltételek alatt,
eladó. — Mely házban alól a' nagy piacra nyíló
kilenc bolt; felül több szobák, konyhák; — az ud-
varon pedig más szükséges épületek, jelenleg is
mind jövedelmező állapotban léteznek: — e' mellett
a' mennyiben a' vasút legrövidebb idő alatt Debre-
czenig elkészülend — 's a' mennyiben ezen ház front-
ja mintegy 40 öl szélességben a' nagy piacra vé-
gig; — másik oldala pedig szinte mintegy 24' öl
hosszaságban a' csapóutcára nyúlik — és így igen
térés helyen kitünő szegleten fekszik: — jövedőre
nézve, ezen ház után bár ki is, — jelenleginél jó-
val nagyobb jövedelemre biztosan számolhat.

Értekezhetni iránta bérmentes levelek által —
vagy személyesen NVáradon Apolló utcába 789-ik
szám alatt lakó ifjabb Fényes József tulajdonos-
sal: — vagy biztossával Debreczenben Péterfiutcán
811. sz. a' ügyv. Tóth Antallal.

(D. 152.)

Eladó k:

(1. 3.)

1. **Több mázsa vasplének:** házfedelelről
lekerült, de még jól használhatók. —
2. **Üveg ablakok:** veteményes melegágyak-
ra valók, — utasítást ad a' tudakozó intézet.
3. 750 hóldeből álló tagosított **pustai**
birtok, rajta levő épületekkel és erdővel
együtt, Debreczentől 2 mérföldnyi távolság-
ra, — minden órán eladó. Eziránt értekezhet-
ni Debreczenben ügyvéd t. Márton Lajos ural.

(D. 150.)

Eladó kertí szőlő

Debreczen ugnevezett Böldogfalvi kertben 2
nyilas jó karban levő szőlő — számos jófajta gyü-
mölcsfákkal, jó pajtával, szüretelő edényekkel el-
látva, minden órán eladó. Értekezhetni a' tud. int.

(V. 127.) **Németnyelv oktatás** (1. 3.)

és

Kosztvállalás.

Az academiái épület közelében fekvő 541. sz. alatti háznál egy nős gyermektelen hivatalnok tanuló fi-
növendékeket 11—14 éves korig jutányos feltéte-
lek mellett kosztra felfogad, 's egyuttal azoknak
gondos figyelem alatti tartására 's a' német nyelv-
beni gyakorlatására ajánljok.

A' gymnasiumi iskolai év kezdetéig értekez-
hetni Volasziban Sz.-Jánosutca 313. sz. alatt, azon-
tul a' főntnevezett lakon. NVárad aug. 24. 1852.

(V. 129.) **Orgona és zongora művész.**

Miután alóírt részint magyarhonban jelesbb művé-
szeknél, részint huzamos évekig külföldön magát
mint Orgona Physharmonika, és Zongora
művész kiképezvén. — Jelenleg NVáradon megte-
lepedett, tehát mint ilyen ajánlja akár Egyházakban
orgona készítésre, akár egyes t. c. uraságoknál zong-
gora javításra pontos szolgálatát. — Továbbá je-
lenti alulirt, hogy jelenben is van egy csinos hat
változatu Orgonája előljátszó asztallal eladó; —
mely is a' NVárad kiapiacon levő Sz.-László templom-
ában az illetőknek megzemlélhető. (1. 3.)

Kiszeli István

Orgona, Physharmonika és Zongora művész.

Lakik NVáradon felső pecutca 88-ik sz. a.

Ugyszinte: egy jó karban levő 5 és fél octávás
Zongora lábitóval, réz csiga kerekkel minden
órán eladó, értekezhetni a' NVárad tudakozó int.

(V. 130.) **Eladó szőlő.** (1. 3.)

Váradtól félóra távolságra ugyancsak a' Várad he-
gyen 4 hasab szőlő, egészen jó karban, természet-
együtt, hozzátartozó szüretelő edénnyel minden órán
eladó. Értekezhetni a' NVárad tudakozó intézelben.

ugyszinte:

Szénaceladás

Nagy-Kerekibe mintegy 70 szekér jóféle gyepszéná,
minden órán eladó.

(D. 149.) **Hirdetés.** (2. 3.)

Biharmegyében kebelezett Sámson helységében a'
közbirtokosság belső nagy Vendégfogadója, a' bor-
és pálinka méretés jogával együtt, folyó év novem-
ber 1-ső napjától számítandó 3, vagy 6 évre folyó
év szeptember 5-én d. e. 10 órakor a' helyszínén tar-
tandó közönséges árverésen haszonbérbe adandó le-
szen, az árveréshez járulni kívánók kellő biztosítéki
bánon-pénzel ellátva megjelenni felkéretnek. Deb-
recenben 1852. augusztus 19-én.

Uj-bólt nyitás KÖVESDI ELEK

tisztelettel jelenti a' t. nagyérdemű közönség-
nek, hogy most rendezett kereskedésében; igen
szép választásu —

női 's némely férfiu öltöny kelmék

és

pipere cikkek

a' lehető legjutányosb áron kaphatók.

Melyeknek ajánlata mellett tisztelt párt-
fogóit alázattal fölhívja, kiknek is becses látog-
atásaiukat Cegléd utcába a' t. Kovács ur
háza alatti boltjába elvárva — marad tisztelet-
tel. — Debrecen aug. hó 1852.

(D. 143.) **Árverési hirdetmény.** (2. 3.)

Melynek folytatban közönségessé tételik, hogy Sz.
Kir. Debrecen városban a' serfözési jog- és azzal
együtt a' város birtokában levő mindennemű a' ser-
termeléshez megkívántató kellekekkel célszerűen
ellátott, és több szobákból 's gazdasági épületből, 's
pálinka főzőből álló ugynevezett serház épület, a'
f. évi november hó 1-től számított 6 egymásután
következő évekre f. évi szeptember 15-én a' város
Gazdai hivatalnál — hol az előleges feltételek addig
is megtekinthetőek, — tartandó nyilvános árverés
mellett haszonbérbe fog adati — mely árverésre
a' t. c. bérlőkkel elegendő bánon-pénzzel ellátottan
megjelenni fölhívatnak. Kelt sz. kir. Debrecen vá-
ros Tanácsának az 1852-ik évi augusztus 13-án tar-
tott tanács ülésből. Bőszörményi Károly
jegyző.

(D. 147.) **7500 ezüst forintokért
eladó tanya.**

A' szepesi pusztán a' városhoz közel, 16 nyilas fe-
kete jó szántóföld, gazdasági épületekkel, két
nagy ól, 's két öles szimmel, cseléd házzal, kony-
hával, 3 szobából álló lakkal, 2 kamarával, gazda-
sági eszközökkel, butorokkal, szabadkézből eladó.
Értekezhetni Piacutca 1711. sz. a. háznál. (2. 3.)

(D. 145.) **Árverendő ház.** (2. 3.)

Govrik Tivadar urnak Várad utcán 2089-ik sz.
alatti háza folyó évi szeptember 22-ik napján délutáni
3 órakor árverésen fog eladatni. Debrecen augusztus
17-én 1852.

Mannó J. B. sz. m. k.
társbírósiági ülnök.

Kundmachung.

Die von **Sr. k. apost. Majestät** allergnädigst bewilligte grose **Geldlotterie** zur **Gründung** eines

Militär-Hospitales zu Carlsbad

bietet den Theilnehmern

in 44,364 Treffern 4 Gewinn-Dotationen in Conv. Münze von

Gulden 18560, 70350, 118250, 83440 miteiner Hauptgewinnsomme pr. Gulden **290,600** in Conventions-Münze dar.

Daraus sind folgende Treffer in Conv.-Münze gebildet: Gulden 60,000, 12,000, 8000, 6000, 5000, 4000, 3000, 2000, 2000, 1800, 1500, 1200, 1000, 1000, 1000, 1000 usw. Diese enthalten:

600 Stüch fürstl. Windisgrätz Lose	oder fl. 12000 in C. Münz.
400 „ gräf. Waldstein Lose	„ 8000 detto
300 „ fürstl. Windisgrätz Lose	„ 6000 detto
1000 „ kaiser. Münz-Ducaten in Gold	„ 5000 detto
200 „ gräf. Waldstein Lose	„ 4000 detto
100 „ gräf. Waldstein Lose	„ 2000 detto
100 „ fürstl. Windisgrätz Lose	„ 2000 detto
500 „ österr. Silberthaler	„ 1000 detto

Der geringste gezogene Treffer eines Gold-Prämienloses beträgt 15 fl. Conv. Münze.

Die ausgezeichnete Eintheilung der Gesamtgewinne dieser Lotterie ist im Spielplane ersichtlich, und wird gewis Jedermann als höchst einladend zur Theilnahme erscheinen.

Die Ziehungen dieser Lotterie (als einzig in diesem Jahre bestehende) erfolgen am 16. und 18. December d. J. Wien am 18 Juli 1852.

D. Zimmer et Comp.

In Groszwardein beim Herr Gabriel Faur sind Lose billigst zu haben.

(D. 142.) Bér lak keresztetés.

Debrecen akármelyik utcájában egy egész udvar, 3—4 's ha több szobákból álló is bérbeadandó keresztetik. Mely ez iránti bejelentéseket minden óran elvár a' tudakozó intézet. (3. 3.)

(D. 136.) **Árverendő ház.** (3. 4.)

Néhai Fekete Károly örökösinek Hatvanutcában 1519. szám alatt levő cseréppel fedett házuk, az utánna levő szántófölddel, jövő szeptember 6-ik napján délutáni 3 óraker, a' helyszinén, árverés útján el fog adatni. Kelt Debrecenben aug. 9-én 1852.

Nagy Mihály m. k.
h. Járásbíró.

(V. 123.) **Erdő eladá s.** (3. 3.)

A' migos gr. Csáky családnak, Dél-Biharmegy e Cséffa mező városkátárában fekvő 175 hold erdejében találtató fenálló fája, szabad kézből eladandó, értekezhetni V-Olásziban Baróthy Pálnál.

(V. 126.) **Kiadó lak és bólt** (2. 3.)

Várad-Ujvároson, Kispiacon, Szent-Lászlótér, felsőemelelbeni három szoba, konyha, kamara, pince, padlás, alól egy nagy bólt, minden óran kiadó. Értekezhetni a' NVáradú tudakozó intézetben.

Búcsú-szó.

Tizenhét évi lakásom után e' sz. kir. Debrecen városa kebelében egességem gyakori változása miatt, innét sz. kir. Pest városába lakásomat ott lakó rokonaimhoz átteszem. — Távozásom előtt kötelességemnek tartom, a' mélyen tisztelt Előljáróságnak irányomban tanusított mindenkori kegyeletét, pártolóimnak kegyességét, valamint minden orvosi segédemmel élt helybeli lakosoknak is hecses bizalmát ezennel megköszönni, 's magamat az egész közönség legbecesebb emlékében ajánlom

Reichsmann Márk
seb- és szülész orvos.

Mi az ujság?

— Ritkaszerencsétlen halál. „A Magyar Hirlap“ egy borzasztó eseményt közöl, melyet intő példaul terjesztünk a' szülők elébe: folyó évi augustus 4-ik napján Visken Mármaros megyében, oda való reform. lelkes G éressi László hat fiú gyermekei között, a' legkisebb játék közben ki vesz a' ruhatartó fiókból egy jó illatu 's tarka színű „Therazia Pressel“ névvel címzett gyufa tokoskát, levonja fedelét, 's a' benne levő fácskákat elszórja a' padimentumon, 's mig dolgaikkal foglalkozó szüleiék észrevennék, lerágja róllok a' veres zöld és kék-kén bogyókat, és egymásután megeszi mind. Későbbben tünik fel atya előtt a' véletlen esemény, de minthogy helyben sem gyógyszerár, sem orvos nem létezik, a' szerencsétlen gyermeknek rögtöni segédelmet nem nyújthatott, annyival inkább mert a' gyermek 8 óra lefolytaig semmi veszély nem látatván, sőt vidámon játszadozván, a' gyufának öldöklő erejét épen nem lehet gyanítani. Azonba délután 6 óratájban kezdi irtóztató erejét mutogatni a'

méreg. A' gyermek ökröndözik és hány, a' beadott tejfeles tej után jön sötetoladók szájából a' meggyuladt gyehenna kén és phosphor kellemetlen szaga és füstje, álom környékezi a' beteget, de nyugtalan epedéssel. Végre az nap esteli 9—10 óra között, rövid, de kínos vonaglások után edes annya karjai között adja ki lelkét a' kis ártatlan 2 éves és egy hónapos korában. Minthogy e' szerencsétlen történet maga nemében egyetlen egy és eddig halatlan, — szülői vigyázat és ovakodás végett — a' megszorodott atya e' ritka esetet közzétenni emberszerető kötelességének ismeri.

Rövid értekezlet Jordán nyomán a' föld jelen állapotára, leendő változása- 's átalakulásáról.

(Pesti Napló után.)

A' vándor vagy bolygó csillagok*) között van egy érdekes világtest, mi különösen magára vonja az emberi komoly figyelmet, és méltán. Ez: a' föld, melynek felszínén milliárd teremtmények léteznek, roppant vastagságu kérge alatt pedig kitörésre hajló olvadó anyag folytonosan küzd és lázong. 'S valamint felszínén a' teremtmények hosszú sorában szünetleni mozgalom, pezsgés és surlódás mutatkozik, mely eredményeiben oly sokszor kedvező vagy vésszes vala már: ugy bensejében is a' fenforgó elem rettentő erejét takarja, 's egykor kirohanván, a' rom alapjain új, egészen más, 's talán még eddig soha nem létezett teremtményeket tüntet fel. 'S valóban, ha a' változások szakadatlan láncát 's az itt működő elbontó és tenyésztő erőt figyelemmel kísérrjük: ezt kétségen kívül így találjuk. A' föld felszínén a' szétbomlások és újra alakulások érdekessége az által növeltetik, hogy itt egyfelől az életműves test, életműtlen egyesületté lesz; mely viszont élőnövények 's állatok táplálékul szolgálván, életműves testté változik vissza. 'S ez örökös köralak az, mi bélyegzi a' természet általános életét a' földön, mely míg anyag lesz, nyilatkozni kisebb vagy nagyobb mértékben meg nem szűnik. Igen helylyes és szép, mit e' tekintetben mondat Ovid Pythagorással:

„Nec perit in tanto quidquam, mihi credite, mundo,
Sed variat, faciemque novat, nascique vocamus.

*) A' bolygók, melyek a' hajnalcsillag forgásának törvényei szerinti keringenek a' nap körül, 1845 előtt ezek voltak: Mercurius, Venus, Föld, Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus, Ceres, Pallas, Juno, Vesta; hanem 1845-ben (nem 6?) felfedezték Astraeat és 1846-ban Le Varrier, még Uranoson kívül egyet jelölt ki, melyet megis találtak szeptemberben, 's ez utóbbi „Le Varrier bujdosója“ névvel neveztetik. És így planéta első rangu van 13.

Incipere esse aliud, quam quod fuit ante, morique.
Desinere illud idem.“

És ha tekintjük a' földnek a' naphoz, mint különleg legnagyobb égitesthezi viszonyát: okvetlen rájövünk azon gondolatra, hogy csakugyan változnia kell egyszer, akkor mikor a' föld felszínének, már csak azért is, mivel astronomiai világos tapasztalás bizonyítása szerint, az apsidák (α/ω) vagy is azon pontok, melyekben a' föld legtávolabb 's legközelebb áll a' naphoz, évről évre hátrább mennek, ugy hogy 20,930 év múlva egészen egyet kerülnék. Lesz tehát idő, mikor uekünk északi félgömbön lakóknak hoszabb lesz a' telünk, mint a' nyarunk, mely még most amaz 7 nappal haladja. Akkor az északi sarknál annyi jég gyűl össze, hogy talán Európa éjszaki része — le egész a' fejjér tengerig — lakhatlan lesz; a' vizek délről éjszakra fognak húzódni 's amott új szárazföld jön a' napfényre, míg itt birodalmak merülnek a' tenger hullámai alá, 's kényuraikkal együtt irtózatosan lesznek semmivé!

Legróvidebb volt a' tél nálunk 1248-ban: leghoszabb lesz 11,713-ban.

Időszámításunk előtt 9,217 évvel voltak ott az apsidák, hol 1248-an. Mert $9,217 + 20,930 = 10,465$.

$$\frac{+1,248}{10,465} \quad \frac{2}{2}$$

És hol most az aequinoctialis pontok vannak, időszámításunk előtt mintegy 4000 évvel ott voltak az apsidák, azaz: akkor éjszaki és déli félgömb, a' jégre néve aequilibriumba jött, minek vizáradással kellett történni. Eddig megy vissza az emberi emlékezet 's az minden nemzeteknél vizözönön kezdődik.

$\frac{10,465}{2} = 5,232$, és ebből levonva 1,248, lesz = 3,984 azaz + 4,000. Ugyan ez fog történni körül-belül a' 6,500-ik évben; mert $5,232 + 1,248 = 6,480$. Tehát minden 10,000 évben egy vizözön. Szarka József

N.-Kállói ref. isk. ig. oktató.

Piaciárvtó garas	Debrecen		N. Várád	
	aug. 24.	aug. 18.	aug. 18.	aug. 18.
Köböl	felső/alsó	felső/alsó	felső/alsó	felső/alsó
Tiszta buza	320	290	360	310
Kétszeres	270	250	270	250
Rozs	230	200	210	200
Árpa	180	160	140	—
Zab	140	120	110	100
Tengeri	260	250	290	260
Köles	300	280	—	—
Köles kása	530	—	—	—
Szalonna mázsa	67—70 fr.	—	—	—